

Informacions i presència de la Societat en congressos i jornades nacionals i internacionals

BALANÇ DEL XI COLOQUIO NACIONAL DE HISTORIA DE LA EDUCACIÓN Oviedo 12-15 de juny de 2001

La Sociedad Española de Historia de la Educación, juntament amb la Universidad de Oviedo, s'encarregaren d'organitzar aquest XI col·loqui d'història de l'educació, que centrà l'atenció sobre l'acreditació de sabers i competències des de la perspectiva històrica.

Amb aquesta temàtica es pretenia analitzar i identificar, a través de l'anàlisi històrica, els mecanismes específics, pròpiament escolars, implementats pel sistema educatiu per dur a terme la conseqüent acreditació formativa, o sigui, l'atribució individual de sabers i competències. Per aquest motiu es proposaren tres seccions de treball:

- L'articulació de camps de saber en disciplines escolars, orientada a determinar els considerats "sabers vàlids", i la seva articulació en disciplines formatives, organitzades en una propedèutica determinada.
- Sistemes i instruments de selecció acadèmica, discursos i pràctiques, encaminada a fixar els procediments de selecció considerats més eficaços.
- L'acreditació dintre i fora del sistema escolar, orientada a arbitrar un complex i jerarquitzat panell d'acreditacions institucionals.

Endemés, s'hi afegí un quart bloc temàtic de treball relatiu a l'àmbit disciplinari en història de l'educació.

Es va poder gaudir de dues conferències: la inaugural, que va anar a càrrec del professor Antoni Santoni (Universitat de Florència) i que es titulà “L’evoluzione del sapere e la sua trasmissione”, i una segona a càrrec del professor Jürgen Schriewe (Universitat de Humboldt, Berlín). Entre els quatre blocs temàtics es presentaren un total de 75 comunicacions, totes publicades en les actes del col·loqui.

El treball científic es combinà amb activitats culturals adreçades a donar a conèixer el context asturià, tant a nivell històric com cultural, paisagístic o culinari. Així, doncs, es visità, per exemple, el Museo de la Minería, tot recordant la realitat industrial d’Astúries i les seves repercussions socials, i la ciutat de Gijón i els seus voltants.

**BALANÇ DE L’ISCHE XXIII. URBANISATION AND EDUCATION.
THE CITY AS A LIGHT AND BEACON?
Birmingham (UK), del 12 al 15 de juliol 2001.**

La Societat d’Història de l’Educació dels Països Catalans va ser present al XXIII International Standing Conference of History of Education, celebrat a Birmingham (Regne Unit) els dies 12, 13, 14 i 15 de juliol de 2001.

El comitè organitzador estava format per Ruth Watts (presidenta), Ian Grosvenor (vicepresident), i Brenda Cox (secretària), a més dels vocals David Coppock, Helen Gunter, Martin Lawn, Jane Martin, i Kevin Myers. Formaren el comitè executiu els professors Antonio Novoa, com a president (Portugal), Wayne Urban, com a secretari (EUA), Erwin Johanningmeier, com a tresorer (EUA), a més dels vocals Agustín Escolano (Espanya), Cristoph Lüth (Alemanya), Michael Omolewa (Nigèria/UNESCO), John Ramslad (Austràlia) i Ruth Watts (Regne Unit).

La temàtica proposada, “Urbanisme i educació. La ciutat com a llum i far?”, es treballà en sis grans blocs de debat:

1. Ciutats-estat. El poder del que és local per definir el que és escolar, el poder de la ciutat per definir el que és nacional i regional en educació; i el declinar del que és nacional i el creixement de la ciutat en educació.
2. Llocs i comunitats. Del lloc a l’espai en educació; aprenent comunitats en un espai urbà.
3. Metròpolis. Modernització i la doma dels habitants de la ciutat salvatge; el pànic moral i l’escola; i la metròpolis com a solució o com a problema.
4. Espai/tecnologia. Els espais i les tecnologies de l’ensenyament i la seva interacció; les tecnologies supèrflues i els dissenys de la instrucció; relació entre tecnologia i mestre.

5. Representació. Imatges populars en els mitjans culturals i educatius de l'ensenyança, l'educació i els mestres; imatges nacionals i locals del mestre; imatges canviants del docent i del discent.
6. Ciutadans i subjectes. L'escola com un lloc de consum o producció; els individus o grups escolaritzats; i l'escola en les polítiques ciutadanes.

A més de les 98 comunicacions presentades al voltant d'aquests sis blocs, el congrés comptà amb quatre conferències:

- “Being Margaret Haley, Chicago, 1903”, a càrrec de Kate Rousmaniere, del Department of Educational Leadership at Miami University (Estats Units).
- “Funeral Processions, Street Urchins, Citizenship and Surveillance. The relationship between education, state-building, vagrancy and cultural change in Stockholm, Sweden in the latter half of the seventeenth century”, a càrrec de Bengt Sandin, del Department of Child Studies of Faculty of Arts and Sciences at the University of Linköping (Suècia).
- “The role of cities in the history of schooling: a French paradox (19th-20th centuries)”, a càrrec de Philippe Savoie, del INRP (National Institute for Pedagogical Research) i del CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique).
- “Jemima’s Story: Child, Class and the City”, a càrrec de Carolyn Steedman, de la University of Warwick (Regne Unit).

El treball intel·lectual s'anà acompanyant d'alguns actes ludicoculturals, com les visites a la Universitat de Birmingham, a Rotunda, a l'Ajuntament de Birmingham, o al poble on va néixer Sheakspeare, Stratford, etc.

Tot aprofitant el congrés, se celebrà l'Assemblea General anual de l'ISCHE, dels principals punts de la qual us presentem un resum:

1. El president exposa les decisions del comitè executiu, que són: reforçar els lligams entre els diferents membres que en formen part tot creant uns lligams més forts entre les diferents societats; articular ajudes per potenciar la investigació i participació en el congrés; consolidar la tasca realitzada durant els darrers anys per garantir la qualitat de les comunicacions i conferències presentades.
2. Remodelacions al comitè executiu.
3. Proposta de nomenar membre honorífic de la ISCHE el que en fou el primer president, Brian Simon.
4. Algunes propostes de funcionament del Consell Executiu, com la que el formin els quatre expresidents de l'ISCHE amb la qual cosa tindria una

- composició més estable i de procedència més diversa: EUA, Bèlgica, Regne Unit i Holanda; o la d'incloure-hi dones.
5. Properes trobades de l'ISCHE, que es faran sempre durant el mes de juliol. Les previstes són les següents:
 - ISCHE XXIV: París, 2002.
 - ISCHE XXV: Sao Paulo, 2003. Tema: Educació i modernitat. Subtemes: Escola i modernitat, l'escola com un objecte historiogràfic, processos escolars institucionals en un sistema nacional, l'escola en la societat, etc.
 - ISCHE XXVI: Ginebra, 2004. Tema: Educació nova, educació progressiva.
 - ISCHE XXVII: Sydney, 2005.
 6. Pàgina WEB. Es pot consultar a: <http://www.cetadl.bham.ac.uk/hes/html>.
 7. Grups de treball dins ISCHE. Es proposa formar dos grups nous:
 - Influència mútua en història de l'educació (el coordina Dinamarca)
 - Història dels sindicats de mestres (pot incloure una visió comparada) (el coordina Bèlgica i França).
 8. Publicacions.
 9. Reconeixement de la millor comunicació d'investigadors novells: Sra. Ana María Montero (Universidad Nacional del Centro de la Provincia de Buenos Aires)
 10. Afiliació de la Societat d'Història de l'Educació d'Estònia, que s'aprova.
 11. Memòria econòmica.

Montserrat Gurrera i Francesca Comas
Societat d'Història de l'Educació dels Països Catalans

BALANÇ DEL IV ENCUENTRO IBÉRICO DE HISTORIA DE LA EDUCACIÓN. IV ENCONTRO IBÉRICO DE HISTÓRIA DA EDUCAÇÃO

Allariz (Ourense), 12-15 de setembre de 2001

El el marc de la històrica vila d'Allariz, la Sociedad Española de Historia de la Educación i la Secção de Historia da Educação da Sociedade Portuguesa das Ciências da Educação varen promoure la quarta trobada ibèrica d'història de l'educació. Els companys de les universitats de Santiago de Compostel·la, La Corunya i Vigo, components de la secció de Galícia de la Sociedad Española de Historia de la Educación, foren els encarregats de l'organització de la trobada, que se celebrà els dies 12 i 15 de setembre del passat 2001.

La temàtica central de la trobada fou “Portugal en España y España en Portugal. Imágenes y representaciones en contextos educativos”, amb la qual s’intentaren examinar imatges i representacions construïdes sobre els nostres veïns portuguesos (i d’ells sobre nosaltres) per detectar la seva densitat històrica, apreciar ruptures, analitzar silencis i evidències, recuperar i donar sentit històric a signes no apreciables a primera vista dins l’ampli i divers espai de l’educació.

Com ja és habitual, es facilità la presència de representants de totes les universitats i grups d’investigació en història de l’educació, tant de l’Estat espanyol com del portuguès, però mantenint un nombre limitat d’assistència per assegurar la dinàmica de la trobada. Igualment, es continuà amb el funcionament de trobades anteriors pel que fa a les conferències i comunicacions, totes elles encarregades prèviament. Així, doncs, es tractaren tres grans temàtiques:

- Un segle de liberalisme.
- Nacionalismes d’Estat, ¿era l’un mirall de l’altre?
- Temps de transició i democràcia.

Cada una d’aquestes seccions comptà amb conferències i comunicacions on es reflectiren les impressions i punts de vista diversos. El primer bloc temàtic va incloure les ponències de la Dra. Aurea Adão (Fundação Gulbenkian) i del Dr. José María Hernández Díaz (Universitat de Salamanca); el segon bloc temàtic va incloure les ponències de Dr. José Manuel Fernández Soria (Universitat de València) i del Dr. Antonio Gómes Ferreira (Universitat de Coimbra); i el tercer bloc temàtic va incloure les ponències del Dr. Justino de Magalhães (Universitat de Braga) i del Dr. Alejandro Tiana Ferrer (UNED).

L’intercanvi científic es combinà amb una sèrie d’actes i visites de caire cultural que permeteren als assistents conèixer més de prop la cultura gallega (llengua, cuina, folclore, etc.) i el seu entorn. Cal destacar, entre aquests actes, una sessió cinematogràfica amb la projecció, en versió gallega, de *A lingua das volvoretas*, i un col·loqui posterior amb l’escriptor Manolo Rivas, autor del conte en el qual es basa la pel·lícula.

BALANÇ I JORNADES D’HISTÒRIA DE L’EDUCACIÓ VALENCIANA Gandia (València), novembre 2001

Organitzat des del Departament d’Educació Comparada i Història de l’Educació de la Universitat de València, i pel Centre d’Estudis i Investigacions Comarcals

Alfons el Vell, els dies 30 de novembre i 1 de desembre de 2001 a Gandia se celebraren a Gandia les primeres Jornades d'Història de l'Educació Valenciana, amb els objectius de promoure el coneixement de la realitat social i històrica valenciana, ajudar a recuperar la seva memòria col·lectiva en allò que fa referència a l'escola, contribuir a explicar i valorar problemes i situacions actuals des de l'anàlisi de la seva gènesi i evolució històrica, generar la capacitat comunicativa de la investigació, i estimular un treball didàctic capaç d'aprofundir en l'estudi històric de l'escola.

Per assolir aquests objectius, es plantejà com a temàtica central d'aquestes primeres jornades la següent: "La construcció social del sistema educatiu". Al voltant d'aquesta proposta temàtica es desenvoluparen diversos blocs d'estudi:

- Precedents: institucions educatives en el segle XVIII.
- L'aplicació de la política escolar en els segles XIX i XX: evolució i característiques de l'escolarització pública valenciana.
- Altres discursos i iniciatives educatives: escoles laiques, racionalistes, confessionals.
- La formació i les condicions socioprofessionals del Magisteri.
- La conformació del sistema liberal d'ensenyament secundari.
- Les pràctiques escolars: tradició i renovació pedagògica.
- Implicacions socials del sistema educatiu i dels projectes formatius.

El treball científic, amb la corresponent presentació de comunicacions al voltant de les temàtiques abans esmentades, s'estructurà en 5 ponències:

- "Génesis y construcción del sistema educativo. Hacia un modelo de cultura escolar", a càrrec del Dr. Ramon Lòpez Martín.
- "Sistema educatiu valencià: tradició i innovació", a càrrec del Dr. Alejandro Mayordomo.
- "La figura del mestre: formació i pràctiques del Magisteri valencià", a càrrec de la Dra. Maria del Carme Agulló.
- "Atenció socioeducativa i escolarització dels menors marginals valencians", a càrrec del Dr. Cándido Ruiz Rodrigo.
- "Discurs pedagògic i pràctiques educatives alternatives: una perspectiva històrica", a càrrec de Luis Miguel Lázaro Lorente.

En tres sessions científiques de treball es van debatre un total de 19 comunicacions originals presentades per un total de 20 persones, professorat de les universitats Jaume I (Castelló), Alacant, Pontificia de Comillas, Complutense, Tarra-

gona, Balears i València, així com alumnat d'aquesta universitat i professorat de diferents nivells pertanyent a centres d'ensenyament ubicats a les comarques valencianes. Les sessions foren coordinades, respectivament, per les professores Mònica Moreno (Universitat d'Alacant) i Júlia Beltran (Universitat Jaume I de Castelló) i per Gabriel Garcia Frasquet, director del CEIC Alfons el Vell.

Com a cloenda de les jornades es realitzà una taula rodona sobre "El sistema escolar a altres pobles: estudi comparatiu amb altres regions i nacionalitats de l'Estat", on intervingueren els professors Salomó Marquès, Antón Costa, José M. Hernández, Bernat Sureda i Antonio Viñao de les universitats de Girona, Santiago, Salamanca, Illes Balears i Múrcia.

El total de persones inscrites fou de 60, procedents principalment de les comarques valencianes, però també de Catalunya, les Illes i altres poblacions de l'Estat, entre les quals es comptaven, com a representants de la nostra Societat d'Història de l'Educació, les professores Isabel Miró i Francesca Comas. El fet que les sessions on s'exposaven ponències fossin concebudes com un cicle de conferències obertes al públic en general interessat per la història de l'educació valenciana, ens duu a afirmar que més de 100 persones van assistir a algun dels actes programats.

BALANÇ DE L'ISCHE XXIV

L'enseignement secondaire / Secondary School

París, 12-13 juliol 2002

El XXIV International Standing Conference of History of Education (ISCHE) va tenir lloc del 10 al 13 de juliol de 2002 a París, al Lycée Louis le Grand, i alguns actes plenaris a La Sorbona. La Societat d'Història de l'Educació dels Països Catalans hi vam ser presents.

El comitè organitzador estava presidit per Philippe Savoie (França, de l'INRP –Institute National Institute Recherche Pedagogique– i del CNRS –Centre National de la Recherche Scientifique–) i comptava amb l'ajut del comitè executiu de l'ISCHE presidit per Antonio Novoa (Portugal).

L'ensenyament secundari es va abordar en un sentit ampli com a ensenyament postelemetal adreçat als adolescents sense límits cronològics ni geogràfics, i també va voler ser un dels actes de celebració del bicentenari de la creació dels *lycées* a França. Per tal de facilitar una reflexió comuna i comparativa d'un tema tan ampli es van proposar quatre blocs de debat:

- Història política, institucional i administrativa: el rol de l'estat nacional, de les autoritats regionals i locals i de les esglésies; coexistència d'un sector públic i un de privat; i autonomia estratègica, administrativa i pedagògica de les escoles.
- Les escoles i les comunitats escolars com a subjecte d'estudi: com tractar les escoles com a objecte històric; la comunitat escolar dels mestres i dels alumnes; i sociologia i antropologia dels alumnes.
- Els ensenyants: carreres, condicions de treball i de vida; els ensenyants com a grup professional; i secularització, especialització i feminització.
- Models, cursos i currículum: elit social i model meritocràtic; les modalitats de la meritocràcia; discriminacions i polítiques voluntaristes; i models humanista i realista.

Durant el congrés hi va haver tres sessions plenàries, tres conferències, sis sessions de treball paral·lel amb presentació de comunicacions (172 comunicacions distribuïdes en 10 sessions paral·leles i agrupades per blocs), una sessió de trobada dels grups internacionals de treball de l'ISCHE i un col·loqui. Els congressistes eren al voltant de 300, procedents dels cinc continents, entre els quals hi havia professors universitaris, investigadors i doctorands, que majoritàriament van fer aportacions en anglès, francès i espanyol, llengües vehiculars predominants en el congrés.

Es va publicar un resum de totes les comunicacions presentades, que també es troben a la web de l'ISCHE (<http://www.cetadl.bham.ac.uk/hes/html>)

Les conferències van ser:

- “Entre le local et l'universel: le collègue jésuite”, a càrrec de Dominique Julia.
- “The idea of secondary school in nineteenth century Europe”, a càrrec de Robert D. Anderson.
- “S'emparer de l'avenir: les jeunes filles dans les écoles postélémentaires de l'Italie unifiée”, a càrrec de Simonetta Soldani.

D'entre les sessions plenàries va destacar per la seva importància la trobada anual de l'ISCHE conduïda pel seu president Antonio Novoa i que, com és habitual, té lloc en aquest congrés. Es van tractar els temes:

1. Actual ISCHE:

- Està treballant en tres línies: consolidació de l'associació (presència en les associacions nacionals, la web, renovació l'any vinent de *Paedagogica Historica*), renovació (potenciació de l'assistència de doctorands, investigadors), i obertura de l'associació més enllà d'Europa (propers congressos a Sao Paulo i Sydney, representants asiàtics al comitè executiu i voluntat de consolidar-se també a l'Àsia).

- L'actual congrés: hi ha una gran quantitat i varietat de comunicacions, amb una gran varietat de llengües (francès, espanyol, anglès i alemany), i hi assisteixen bastants nous investigadors.
2. Vacants al comitè executiu:
 - Entren al comitè executiu Philippe Savoie(França) i Christine Mayer (Alemanya).
 - Antonio Viñao acaba la seva presidència l'any vinent a Sao Paulo.
 3. Properes trobades ISCHE:
 - Sao Paulo, 16-19 juliol 2003. Escola i modernitat. Universitat de Sao Paulo. Consulteu la web <http://www.ische25.fe.usp.br>.
 - Ginebra, 12 (aprox.) juliol 2004. Educació nova com una metamorfosi. Institution J.J. Rousseau.
 - Sydney, octubre 2005. Conjuntament amb la conferència internacional del Comitè d'Història de l'Educació. University Mid Sud Walles.
 4. Pàgina web (<http://www.cetadl.bham.ac.uk/hes/html>): Aviat hi serà en espanyol (ara és en anglès i francès), i es vol potenciar com una eina de comunicació entre les diverses societats i membres, amb les novetats i activitats tant de l'ISCHE i els seus grups de treball com de les societats nacionals.
 5. Els grups de treball de l'ISCHE: Són per promoure el treball conjunt sobre algun tema per un màxim de 5 anys. Actualment funcionen els següents: "Influències transculturals en la història de l'educació", "Els sindicats d'ensenyants i les associacions universitàries" i "El gènere", amb la previsió que després del congrés de Ginebra n'hi hagi un sobre l'Escola Nova.
 6. Publicacions (*Paedagogica Historica*): la propera serà el 2003 (Birmingham).
 7. Reconeixement de la millor comunicació d'investigadors novells (presentada a Birmingham 2001): S. Spencer (School of Education, Alfred's College, Winchester, Regne Unit).
 8. Memòria econòmica.

A més del les activitats exposades, hi va haver alguns actes culturals, com les visites al museu d'instruments científics del Lycée Luis le Grand, o a algunes dependències de La Sorbona, i un passeig comentat al Barri Llatí.

Montserrat Gurrera
Jordi Monés